

WSPÓLNE OŚWIADCZENIE ORGANIZACJI PRACODAWCÓW WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

- SZTAB POMORSKICH PRZEDSIĘBIORCÓW -

Gdańsk, 14 lutego 2024 roku

Sz. P. Donald Tusk, Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

W imieniu organizacji przedsiębiorców i pracodawców z województwa pomorskiego wyrażamy nasz **sprzeciw dotyczący działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wobec przedsiębiorców, którym przysługuje prawo i którzy chcą skorzystać z preferencyjnego oskładkowania nazywanego Mały ZUS Plus**. Jednocześnie popieramy działania interwencyjne, jakie w tym temacie podejmuje Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, zwracając się do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – jako organu nadzorującego Zakład Ubezpieczeń Społecznych – z wnioskiem o podjęcie pilnych działań naprawczych. Działania Rzecznika MŚP poparła także Wojewódzka Rada Dialogu Gospodarczego w Gdańsku. W załączeniu kopie ww. apeli. Szczególnie niepokoi **nas brak reakcji ze strony Ministerstwa RPiPS** na zgłaszane przez wskazane instytucje problemy w tym obszarze.

Zgodnie z przedstawioną przez Rzecznika MŚP interpretacją przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – **przedsiębiorcy, którzy korzystali z Małego ZUS (od lutego 2020 r. – Małego ZUS Plus) w latach 2019-2021, a następnie przez dwa lata: 2022, 2023 opłacali standardowe składki na ubezpieczenia społeczne, od stycznia 2024 r. mają prawo ponownie skorzystać z Małego ZUS Plus**.

Podobnie jak do Rzecznika MŚP, tak i do naszych organizacji zgłaszają się liczni przedsiębiorcy, którzy sygnalizują poważne problemy w kwestii możliwości skorzystania z Małego ZUS Plus, tj.: blokowanie, unieważnianie, czy odrzucanie dokumentów ubezpieczeniowych dot. preferencyjnego oskładkowania Mały ZUS Plus. Ponadto ZUS stosuje inne działania wobec przedsiębiorców, jak informowanie przedsiębiorców o **możliwości nałożenia kary grzywny w wysokości do 5000,00 zł** za składanie rzekomo nieprawidłowych dokumentów ubezpieczeniowych, mimo braku prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego, czy też o **możliwości wstrzymania wypłaty zasiłku chorobowego**, pomimo iż jak wskazuje Rzecznik MŚP – dokonanie zgłoszenia z kodem właściwym dla ww. preferencji składkowej w żaden sposób nie odpowiada żadnej z przesłanek do wstrzymania wypłaty zasiłku wskazanej w art. 66 ustawy zasiłkowej.

W efekcie ww. praktyk ZUS **przedsiębiorcy w systemie e-WUŚ widnieją jako osoby nieuprawnione do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych**, pomimo iż sam fakt prowadzenia działalności gospodarczej jest równoznaczny z podleganiem ubezpieczeniu zdrowotnemu, a tym samym oznacza, iż mają oni bezwzględne prawo do świadczeń.

Wskazane praktyki stanowią poważne naruszenie praw przedsiębiorców, a w szczególności dotyczą one przedsiębiorców o najniższych dochodach, czyli tych dysponujących najskromniejszymi narzędziami służącymi do obrony swoich praw. Dodatkowo należy mieć też na uwadze, że to grupa przedsiębiorców, którzy w wyniku pogarszających się warunków prowadzenia działalności gospodarczej w ostatnich latach – w związku z konsekwencjami pandemii COVID-19 i lockdownów, efektami Polskiego Ładu, inflacją, wzrostem oprocentowania kredytów – znaleźli się w trudnej sytuacji. Wskutek powyższego wielu przedsiębiorców rozważa bądź podejmuje decyzje o zawieszeniu lub zamknięciu prowadzenia działalności gospodarczej, co widoczne jest w statystykach GUS.

Zwracamy się zatem do Pana Premiera z apelem o pilną interwencję w niniejszej sprawie poprzez działania mające na celu zakończenia opisanych praktyk.

Jednocześnie zwracamy też uwagę na **nasze inne liczne wystąpienia dotyczące opresyjnych i niezgodnych z prawem działań ZUS wobec przedsiębiorców** ze szczególnym nasileniem wobec firm najmniejszych nie mających środków na profesjonalną obronę przed ogromną instytucją (<https://pomorskaizba.pl/sztab-pomorskich-przedsiębiorców>). Dla nas jako organizacji przedsiębiorców, priorytetem w działaniach rządu i parlamentu nie jest skupianie się na ofercie dla biznesu, lecz **działanie instytucji państwa zgodnie z prawem i zgodnie z Konstytucją Biznesu.**

Z wyrazami szacunku,

Organizacje pracodawców z województwa pomorskiego:

- Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw,***
- Forum Pracodawców Północy,***
- Pracodawcy Pomorza,***
- Łoża Gdańska Business Centre Club,***
- Gdański Klub Biznesu,***
- Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza,***
- Kaszubski Związek Pracodawców,***
- Starogardzki Klub Biznesu – Związek Pracodawców,***
- Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości Pomorza Środkowego w Słupsku,***
- Polska Izba Gospodarcza Restauratorów i Hotelarzy. Oddział Pomorski,***
- Polskie Stowarzyszenie Kobiet Biznesu.***

Do wiadomości:

Pani Agnieszka Dziemianowicz – Bąk, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Panie/ Panowie Posłowie Sejmu RP
Panie / Panowie Senatorowie RP
Pan Adam Abramowicz, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców

Gdańsk, dnia 9 lutego 2024 r.

GDA.417.2024.FO.AM

Szanowna Pani
Agnieszka Dziemanowicz-Bąk
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Wniosek
Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców
o udzielenie wyjaśnień w sprawie wraz ze stanowiskiem Rzecznika

Niniejszym na podstawie art. 11 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r., poz. 648, dalej jako: „ustawa o Rzeczniku”) w związku ze złożonymi do Biura Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców (dalej jako: „Rzecznik”) wnioskami o podjęcie czynności interwencyjnych w sprawie możliwości deklarowania przez przedsiębiorców w 2024 roku podstaw wymiaru składek w wysokości określonej w art. 18c ust. 1 – 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1230 ze zm., dalej jako: „ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych”, „ustawa systemowa”), tj. możliwości korzystania z preferencyjnego oskładkowania określanego jako „Mały ZUS Plus” wnioskuję o udzielenie wyjaśnień odnośnie stanowiska Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej jako: „Minister”) co do zaprzestania praktyki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych polegającej na odrzucaniu dokumentów ubezpieczeniowych z kodem właściwym dla ww. preferencji składkowej bez weryfikacji ich zasadności w drodze decyzji administracyjnej, a następnie sądowej.

Uzasadnienie

W ocenie Rzecznika podjęcia działań w niniejszej sprawie wymaga zarówno ochrona praworządności, jak i praw mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

które lub do których ustalały podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zgodnie z art. 18 c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez 36 miesięcy kalendarzowych w ciągu ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W ocenie Rzecznika przedsiębiorcy, którzy korzystali z ulgi w latach 2019, 2020, 2021, a następnie w latach 2022, 2023 opłacali składki w standardowej wysokości, przy spełnieniu pozostałych warunków z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, mają prawo ponownie korzystać z Małego ZUS Plus od stycznia 2024 r. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przedsiębiorcy, którzy korzystali ze wskazanej preferencji składkowej w latach od 2019 do 2021 r., mogą ponownie z niej skorzystać najwcześniej od stycznia 2025 r.

Przedsiębiorcy, którzy chcą zgłosić się z kodem właściwym dla ww. preferencji składkowej, nie mogą tego skutecznie dokonać, ponieważ na Platformie Usług Elektronicznych ZUS i w programie Płatnik pojawia się komunikat „błąd krytyczny”, ich dokumenty ubezpieczeniowe są systemowo odrzucane.

Ponadto przedsiębiorców, którzy chcą skorzystać z ww. preferencji składkowej, spotykają ze strony Zakładu Ubezpieczeń Społecznych następujące reperkusje:

1. Zakład informuje ich o możliwości nałożenia kary grzywny w wysokości do 5000,00 złotych za składanie rzekomo nieprawidłowych dokumentów ubezpieczeniowych;
2. Zakład informuje o możliwości wstrzymania wypłaty zasiłku chorobowego;
3. Wskutek działań Zakładu przedsiębiorcy ci w systemie e-WUŚ (elektroniczna weryfikacja uprawnień świadczeniobiorców) widnieją jako osoby nieuprawnione do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

III. Stanowisko Rzecznika w sprawie

Zakład nie może odrzucać dokumentów ubezpieczeniowych w oparciu o wewnętrzną interpretację przepisów prawa.

Stosownie do treści art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
 - 1a) ustalania płatnika składek;

Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców

- 2) przebiegu ubezpieczeń;
- 3) ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek;
- 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek;
- 4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Z przytoczonego przepisu prawa bez wątpienia wynika, iż w przypadku wystąpienia sporu pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a przedsiębiorcą (jako płatnikiem składek i/lub ubezpieczonym) Zakład winien wydać decyzję administracyjną. Zakład jako organ administracji publicznej nie może posługiwać się siłową metodą rozwiązywania konfliktu polegającego na skrajnie odmiennej interpretacji art. 18c ust. 11 pkt ustawy systemowej. Takie postępowanie godzi w zasadę zaufania do organów władzy publicznej. Odrzucanie dokumentów ubezpieczeniowych, anulowanie ich i blokowanie stanowi formę nadużycia pozycji organu, który dysponuje kapitałem osobowym, technicznym i finansowym, wobec przedsiębiorców o najniższych dochodach, czyli siłą rzeczy dysponujących najskromniejszymi narzędziami służącymi do obrony ich praw. Rzecznik podnosi również, iż „**Komentowany przepis określa prawną formę rozstrzygnięcia przez ZUS o przysługujących konkretnej osobie (płatnikowi, ubezpieczonemu, świadczeniobiorcy) uprawnieniach lub obowiązkach z zakresu ubezpieczeń społecznych, tj. ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego, wskazując, że jest to decyzja. Forma ta właściwa jest dla wszystkich spraw z tego zakresu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Artykuł 83 ust. 1 u.s.u.s., wymieniając sprawy, w których ZUS wydaje decyzję, posługuje się katalogiem otwartym. Tym samym ustanawia domniemanie załatwiania tych spraw w drodze decyzji. Treść tego katalogu pozwala przyjąć, że decyzja jest formą rozstrzygnięcia spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych w znaczeniu materialnym.**” (S. Gajewski [w:] *Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz*, red. K. Antonów, Warszawa 2024, art. 83).

W myśl art. 83 ust. 2 ustawy systemowej, od decyzji Zakładu przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców

W myśl art. 477⁹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm., dalej jako: „k.p.c.”) - odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia.

Odpowiednio do treści art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. - sąd oddala odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia.

Zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. - w przypadku uwzględnienia odwołania sąd zmienia w całości lub w części zaskarżoną decyzję organu rentowego lub zaskarżone orzeczenie wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności i orzeka co do istoty sprawy.

Z przytoczonych przepisów prawa klarownie wynika, iż wydanie decyzji administracyjnej i późniejsze złożenie odwołania przez przedsiębiorcę umożliwia merytoryczne rozpatrzenie sprawy przez właściwy sąd w granicach treści i przedmiotu tej decyzji.

W konsekwencji brak wydania decyzji w przedmiotowej sprawie z równoczesnym blokowaniem składania dokumentów ubezpieczeniowych można również rozpatrywać w kategoriach ograniczenia przedsiębiorcom prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Zakład nie może uprzedzać o odpowiedzialności wykroczeniowej w sytuacji, gdy nie został prawomocnie rozstrzygnięty spór pomiędzy Zakładem a przedsiębiorcą.

Stosownie do treści art. 98 ust. 1 ustawy systemowej, kto, jako płatnik składek albo osoba obowiązana do działania w imieniu płatnika:

- 1a) nie dopełnia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w przewidzianym przepisami terminie,
- 2) nie zgłasza wymaganych ustawą danych lub zgłasza nieprawdziwe dane albo udziela w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia,
- 3) udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli,
- 4) nie dopełnia obowiązku wypłacania świadczeń z ubezpieczeń społecznych i zasiłków finansowanych z budżetu państwa albo wypłaca je nienależnie,

Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców

- 5) nie prowadzi dokumentacji związanej z obliczaniem składek oraz z wypłatą świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
- 6) nie dopełnia obowiązku przesyłania deklaracji rozliczeniowych oraz imiennych raportów miesięcznych w przewidzianym terminie,
- 7) nie dopełnia obowiązku przekazywania dokumentów związanych z ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym w formie określonej w art. 47a ust. 1 i 2, podlega karze grzywny do 5000 złotych.

Zaakcentowania wymaga, iż zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119 ze zm., dalej jako: „k.w.”), przepisy części ogólnej Kodeksu wykroczeń stosuje się do wykroczeń przewidzianych w innych ustawach, jeżeli ustawy te nie zawierają przepisów odmiennych.

Stosownie do treści art. 1 § 1 k.w., odpowiedzialności za wykroczenie podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5000 złotych lub nagany. W myśl art. 1 § 2 k.w., nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.

W tym miejscu należy ponownie podkreślić, iż Zakład nie dysponuje prawomocnym orzeczeniem sądu powszechnego, na podstawie którego mógłby chociaż domniemywać, iż interpretacja organu rentowego odnosząca się do art. 18c ust. 11 pkt 6 ustawy systemowej jest nie do podważenia.

Wprost przeciwnie - autorytety z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, tj. Piotr Kostrzewa, Magdalena Kostrzewa, Jarosław Witkowski, Katarzyna Przyborowska (Piotr Kostrzewa, Jakie warunki musi spełnić przedsiębiorca aby korzystać z małego ZUS plus? LEX, opublikowano: QA 2444395, 10 stycznia 2024 r., Magdalena Kostrzewa, Czy przedsiębiorca będzie mógł ponownie skorzystać z opłacania składek ZUS od przychodu wg zasady, że niższe składki na ubezpieczenie społeczne można płacić maksymalnie przez 36 miesięcy w ciągu kolejnych 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia działalności? opublikowano: QA 2389090, 31 października 2023 r., Jarosław Witkowski, Ponowna możliwość skorzystania z Małego ZUS plus, 11 grudnia 2023 r., Katarzyna Przyborowska, <https://www.temidajestkobieta.pl/2024/01/28/maly-zus-plus-2024-masz-czas-do-konca-stycznia/>) podzielają stanowisko Rzecznika, iż przedsiębiorcy korzystający ze wspomnianej

preferencji składkowej w latach 2019-2021, mogą ponownie z niej skorzystać od stycznia 2024 r.

Zakład nie ma podstaw do wstrzymania wypłaty zasiłku z uwagi na złożenie przez przedsiębiorcę dokumentów ubezpieczeniowych właściwych dla ww. preferencji składkowej.

Odporownie do treści art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2780, dalej jako: „ustawa zasiłkowa”), wypłatę zasiłku wstrzymuje się, jeżeli:

- 1) powstaną okoliczności uzasadniające ustanie prawa do zasiłku;
- 2) okaże się, że prawo do zasiłku nie istniało;
- 3) zasiłek nie może być doręczony z przyczyn niezależnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Dokonanie zgłoszenia z kodem właściwym dla ww. preferencji składkowej w żaden sposób nie odpowiada żadnej z wyżej wskazanych przesłanek do wstrzymania wypłaty zasiłku. Stąd też informacje uzyskiwane od pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wstrzymaniu świadczeń z uwagi na zgłoszenie z kodem właściwym dla Małego ZUS Plus należy uznać za niezgodne z prawem.

A ponadto zgodnie z art. 66 ust. 1a ustawy zasiłkowej, w sprawie wstrzymania wypłaty zasiłku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję. Zatem – jak wcześniej wykazano – w razie sporu w tej materii Zakład winien wydawać decyzje administracyjne, a nie wykorzystywać swoją pozycję w stosunku do najmniej zarabiających przedsiębiorców.

Wadliwe postępowanie Zakładu polegające na odrzucaniu, blokowaniu, anulowaniu i unieważnianiu dokumentów ubezpieczeniowych utrudnia bezpodstawnie dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Stosownie do treści art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 146, dalej jako: „ustawa o świadczeniach zdrowotnych”), do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie mają prawo osoby

Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców

objęte powszechnym - obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, zwane dalej "ubezpieczonymi".

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy o świadczeniach zdrowotnych, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, 641, 803, 1414 i 2029) lub przepisów o ubezpieczeniach społecznych lub ubezpieczeniu społecznym rolników.

W myśl art. 69 ust. 1 ustawy o świadczeniach zdrowotnych, obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c (czyli przedsiębiorców), powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

Art. 13 pkt 4 ustawy systemowej stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniom podlegają osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność w okresie - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców.

Z powyższego jednoznacznie wynika, iż przedsiębiorcy, którzy dokonują zgłoszenia do ubezpieczeń z kodem właściwym dla preferencyjnego oskładkowania nazywanego Małym ZUS Plus (niezależnie od tego, czy Zakład uznaje to prawo, czy też nie) bezwzględnie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu, tym samym mają prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Tym samym niedopuszczalna jest praktyka organu rentowego polegająca na odrzucaniu, blokowaniu, anulowaniu i unieważnianiu dokumentów ubezpieczeniowych, co skutkuje tym, iż w systemie e-WUŚ (elektroniczna weryfikacja uprawnień świadczeniobiorców) przedsiębiorcy ci widnieją jako osoby nieuprawnione do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Praktyka organu istotnie utrudnia dostęp do świadczeń zdrowotnych, co wobec konstytucyjnego prawa obywateli do ochrony zdrowia (art. 67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) czyni działania Zakładu wyjątkowo sprzecznymi ze standardami państwa prawa.

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Mając na uwadze powyższe, wnoszę o podjęcie działań mających na celu zaprzestanie niezgodnych z prawem praktyk Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Z poważaniem

Adam Abramowicz

Adam Abramowicz

Rzecznik
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Warszawa, 17 stycznia 2024 r.

GR.4.2024.AS

WYPŁYNEŁO

2024 -01- 17
Nr... 54101/2024...
Biuro Rzecznika Małych i Średnich
Przedsiębiorców

Pan

Donald Tusk

Prezes Rady Ministrów

ul. Aleje Ujazdowskie 1/3

00-583 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

w trosce o los małych i średnich przedsiębiorców, którzy licznie zgłaszają problemy wynikające ze stanowiska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który odmawia im prawa do skorzystania z preferencyjnej składki oraz na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 3 oraz art. 11 ust. 1 ustawy o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1668) zwracam się z prośbą o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw przedsiębiorców.

I.

Od 2019 r., zgodnie z art. 18c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1577, dalej jako u.s.u.s.), weszła w życie możliwość skorzystania z preferencji składkowej Mały ZUS, który następnie zmodyfikowany został w 2020 r. i nazwany Małym ZUS Plus. Preferencja ta umożliwia opłacanie składek istotnie niższych od składek opłacanych w pełnej wysokości. Jest przeznaczona dla przedsiębiorców, których przychody nie przekraczają 120 tys. złotych w danym roku. Wysokość składki miesięcznej objętej tą preferencją jest wyliczana na podstawie osiągniętego przez przedsiębiorcę dochodu. Jest to istotne wsparcie dla przedsiębiorców o najniższych dochodach.

Istnieją przesłanki ograniczające możliwość korzystania z tej preferencji składkowej. Jedną z nich jest limit czasowy. Zgodnie z art. 18c ust. 11 pkt 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1230) ulga w postaci Małego ZUS plus nie ma zastosowania do osób, które lub do których ustalały podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zgodnie z art. 18 c ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych przez 36 miesięcy kalendarzowych w ciągu ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Do powyższych limitów wlicza się jako pełny miesiąc, każdy miesiąc kalendarzowy, w którym osoba odpowiednio ustalała podstawę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zgodnie z niniejszym artykułem lub prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą przez co najmniej jeden dzień kalendarzowy.

Zatem maksymalny okres korzystania z tej preferencyjnej formy opłacania składek na ubezpieczenia społeczne wynosi 36 miesięcy kalendarzowych w ciągu ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych. Preferencja składkowa nie jest jednorazowa. Intencją prawodawcy było, ażeby przedsiębiorcy mogli korzystać z niej w cyklicznych pięcioletnich okresach.

Wobec powyższego, przedsiębiorcy, którzy korzystali z ulgi w latach 2019, 2020, 2021, a następnie w latach 2022, 2023 opłacali składki w standardowej wysokości, przy spełnieniu pozostałych warunków z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, powinni mieć możliwość skorzystania z Małego ZUS Plus od stycznia 2024 r.

Zaznaczyć należy, iż sformułowanie „w ciągu ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych” należy interpretować jako miesiące graniczne korzystania z Małego ZUS Plus. W styczniu 2024 roku rozpoczyna się kolejny okres 60 miesięcy, w trakcie których przedsiębiorcy będą mogli skorzystać z małego ZUS Plus przez 36 miesięcy.

II.

Do Rzecznika MŚP zgłaszają się przedsiębiorcy, których ZUS informuje, że od stycznia 2024 r., jeśli korzystali z Małego ZUS Plus w latach 2019-2021, nie mogą skorzystać ponownie z tej preferencji składkowej. Rzecznik pozyskał wytyczne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak liczyć i od kiedy ww.

okres 60 miesięcy. Zgodnie z tymi wytycznymi przedsiębiorcy korzystający z Małego ZUS/Małego ZUS Plus w latach 2019-2021 nie mogą korzystać z tej preferencji od stycznia 2024 r.

Argumentacja ZUS jest następująca:

„Z ulgi Mały ZUS Plus przedsiębiorcy mogą skorzystać od stycznia 2025 r. Aby sprawdzić, czy mogą skorzystać od stycznia 2024 r. należy cofnąć się 60 miesięcy wstecz (5 lat) i sprawdzić, czy w tym okresie wykorzystali 36 miesięcy ulgi”.

Pracownicy ZUS podnoszą również, iż „rok 2023 jest wliczony do okresu 5 lat, więc nie może być brany pod uwagę do wyliczenia.”

Podnoszą również: „(..) dla osoby, która chce skorzystać z małego zus+ od 01.01.2024 sprawdzamy, czy w ciągu ostatnich 5 lat (60 miesięcy) nie korzystała już przez 36 miesięcy małego zus+. Badany okres to 01/2019 – 12/2023. Zakładamy, że spełnia pozostałe warunki i korzystała z małego zus+ 12 m-cy w 2019 r., 12 m-cy w 2020 r. i 12 m-cy w 2021 r., czyli skorzystała z 36 m-cy w ciągu ostatnich 60 m-cy prowadzenia działalności przed datą ewentualnego zgłoszenia. Z tego wynika, że wykorzystany został już limit i nie ma prawa w 2024 r. do małego zus+. Osoba ta nabędzie prawo do małego zus+ od 01.01.2025 r. – badany okres to 01/2020-12/2024 i wykorzystane 12 m-cy w 2020 r. i 12 m-cy w 2021 r., czyli skorzystała z 24 m-cy w ciągu ostatnich 60 m-cy prowadzenia działalności przed datą ewentualnego zgłoszenia, czyli będzie miała prawo skorzystać przez 12 miesięcy z małego zus+ w 2025 r.”

Takie stanowisko jest również przedstawiane przedsiębiorcom przez Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS. Przedsiębiorcy informują, że mimo wadliwych pouczeń Zakładu chcąc zgłosić się z kodem właściwym dla ww. preferencji składkowej, często nie mogą tego skutecznie dokonać, ponieważ na Platformie Usług Elektronicznych ZUS i w programie Płatnik pojawia się komunikat „błąd krytyczny”.

III.

Przedstawiona przez ZUS interpretacja art. 18c ust. 11 pkt 6 u.s.u.s. jest wprost sprzeczna z literalnym brzmieniem tego przepisu. W żadnym przepisie prawa nie wskazano, ażeby ustalając prawo do skorzystania z ww. ulgi nie można było brać pod uwagę dochodu z roku, w którym nie można było korzystać z tej preferencji składkowej. Idąc konsekwentnie takim tokiem rozumowania dojdziemy do absurdu, że i w roku 2019 nie można byłoby skorzystać z Małego ZUS, ponieważ w 2018 roku przedsiębiorca nie miał prawa do tej preferencji. 60 miesięcy kalendarzowych jako okres swoistej karencji również jest przytaczany w art. 18a ust. 2 u.s.u.s. Również jest to okres graniczny i w żadnej interpretacji nie pojawił się koncept przedłużenia go chociażby o jeden miesiąc.

Dodatkowo, dla zobrazowania nieprawidłowości w rozumowaniu przyjętym przez ZUS, można wskazać, że w polskim ustawodawstwie pojawia się pojęcie chociażby „ostatniego miejsca zamieszkania/pobytu”. W żadnym przypadku nie jest to jednak miejsce zamieszkania/pobytu w miesiącu poprzedzającym badany okres.

Autorytety z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, tj. Piotr Kostrzewa, Magdalena Kostrzewa i Jarosław Witkowski (Piotr Kostrzewa, Jakie warunki musi spełnić przedsiębiorca, aby korzystać z małego ZUS plus? LEX, opublikowano: QA 2444395, 10 stycznia 2024 r., Magdalena Kostrzewa, Czy przedsiębiorca będzie mógł ponownie skorzystać z opłacania składek ZUS od przychodu wg zasady, że niższe składki na ubezpieczenie społeczne można płacić maksymalnie przez 36 miesięcy w ciągu kolejnych 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia działalności? opublikowano: QA 2389090, 31 października 2023 r., Jarosław Witkowski, Ponowna możliwość skorzystania z Małego ZUS plus, 11 grudnia 2023 r.) podzielają stanowisko Rzecznika, iż przedsiębiorcy korzystający ze wspomnianej preferencji składkowej w latach 2019-2021, mogą ponownie z niej skorzystać od stycznia 2024 r. Nadmienić należy, że przedsiębiorcy, którzy do dnia 31 stycznia 2024 r. nie złożą zgłoszenia do ZUS z odpowiednim kodem tytułu ubezpieczenia, nie będą mogli skorzystać z Małego ZUS Plus aż do końca 2024 roku. Stracą tą możliwość bezpowrotnie.

W przestrzeni publicznej omawiany jest obecnie koncept obozu rządzącego nazywany „wakacje od ZUS” mający ulżyć przedsiębiorcom w opłacaniu ryczałtowych, wysokich składek na ubezpieczenie społeczne. Tym bardziej niezrozumiałe jest to, że Zakład ogranicza już istniejące uprawnienia przedsiębiorców umożliwiające obniżenie obciążeń składkowych. W świetle powyższego praktyki Zakładu są rażące, albowiem dotyczą przedsiębiorców o najniższych dochodach.

Mając na uwadze powyższe, oraz to, że w sytuacji nie zarejestrowania się w ZUS przez przedsiębiorcę w terminie do 31.01.2024 traci on prawo do skorzystania z tej preferencji składkowej zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Premiera o podjęcie pilnych działań naprawczych, które umożliwią uprawnionym przedsiębiorcom skorzystanie z Małego ZUS Plus od stycznia 2024 r.

Z powrotem

Robert Abramowicz

Do wiadomości:

- 1) *dr Agnieszka Dziemanowicz-Bąk - Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,*
- 2) *Krzysztof Hetman - Minister Rozwoju i Technologii.*

Uchwała Nr 2/24
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku
z dnia 25.01.2024 r.

w sprawie poparcia apelu Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców

Na podstawie art. 42 ust. 1 oraz art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2232 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku popiera apel Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, dotyczący nieprawidłowości w związku z brakiem możliwości skorzystania przez część firm z prawa do preferencyjnej składki ZUS w ramach programu Mały ZUS Plus.

Jednocześnie WRDS w Gdańsku zwraca się z prośbą o jak najszybsze podjęcie działań zmierzających do wyjaśnienia zaistniałej sytuacji, biorąc pod uwagę, że ostateczny termin składania wniosków przez przedsiębiorców w tej sprawie wyznaczony jest na 31 stycznia 2024 r. Treść apelu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

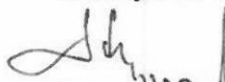
§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydium Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Mieczysław Struk

Przewodniczący

Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku